

Історико-політичні проблеми сучасного світу:
Збірник наукових статей. – Чернівці:
Чернівецький національний університет,
2017. – Т. 35-36. – С. 396-398

Modern Historical and Political Issues:
Journal in Historical & Political Sciences. – Chernivtsi:
Chernivtsi National University,
2017. – Volume. 35-36. – pp. 396-398

© Любов Мельничук¹

До 100-ліття Української Дипломатії

Наприкінці 2017 році вийшла у світ славна книга про Кафедру міжнародних відносин Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. Книга присвячена 100-літтю Української Дипломатії.

Книгу відкривають вітальні слова ректора Університету, професора Степана Мельничука, декана Факультету історії, політології та міжнародних відносин, професора Олександра Добрянського та слово завідувача Кафедри, професора Юрія Макара.

На сторінках книги висвітлено створення та діяльність Кафедри, зокрема формування колективу, навчально-методична та наукова робота. Кафедра була створена у вересні 2001. До того часу вона носила назву Кафедра всесвітньої історії та міжнародних відносин.

Кафедру очолює з 1996 року доктор історичних наук, професор Юрій Макар, який працює в ЧНУ на постійній основі з 1971 року. Юрій Макар – заслужений діяч науки і техніки України (2001 р.), академік Міжнародної слов'янської академії наук (1997 р.), Української академії історичних наук (1999 р.), Української вільної академії наук в США (2006 р.) та Української академії політичних наук (2007 р.), кавалер ордена „За заслуги” III ступеня (2006 р.). Почесний професор Чернівецького (2000 р.), Волинського (Східноєвропейського) (2003 р.) та Жешівського (Польща, 2007 р.) університетів. З 2015 р. – почесний доктор Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (Івано-Франківськ).

Спеціальність *Країнознавство* з напрямку підготовки *Міжнародні відносини* була відкрита у 1999 році. У 2012 році відкрито також спеціальність *Міжнародні відносини*. З 2016 року внаслідок зміни номенклатури спеціальностей нинішня наша спеціальність називається *Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії*.

Викладачами Кафедри розробляються та публікуються навчально-методичні комплекси з предметів, що входять до навчальних планів. Кафедра постійно координує науково-дослідну роботу студентів, тісно пов'язуючи її з навчальним процесом. На Кафедрі ведуться значні наукові дослідження за комплексною кафедральною тематикою *Міжнародні відносини: глобальні виклики та регіональні виміри*. За час існування Кафедри тут сформувалася наукова школа з міжнародних відносин (керівник – проф. Ю. Макар). Основний напрям її дослідження включає низку більш конкретних тем: проблеми європейської та євроатлантичної інтеграції в контексті національної безпеки України; актуальні питання зовнішньої політики країн ЦСЄ та ПСЄ; глобальні проблеми світової спільноти; проблеми міжнародної політики в контексті сучасних глобалізаційних процесів; полоністика, канадознавство, американознавство, румунознавство. Відповідно, при кафедрі діють навчально-наукові центри – канадський, американський, польський та румунський.

Винятковою сторінкою в історії Кафедри є співпраця з Саскачеванським університетом (Канада), започаткована з ініціативи Юрія Макара ще у 1977 році. Успішний процес співпраці з канадськими колегами сприяв інституціалізації українсько-канадських зв'язків. На підставі досягнутих домовленостей в Чернівецькому університеті в 2005 році створено *Центр канадських студій ім. Рамона Гнатишина*, директором є доцент Кафедри міжнародних відносин *Віталій Макар*. Центр став першим в Україні подібного типу закладом. Завданням Центру є поглиблення наукових канадознавчих досліджень. Наукові опрацювання з канадознавства розпочиналися зі спільного проведення конференцій з канадськими колегами в Чернівцях, Львові, Києві, а також у канадських містах – Едмонтон, Саскатун, Вінніпег, Ванкувер, Сент Кетрін, Торонто тощо. За матеріалами конференцій здійснювалися неодноразово публікації матеріалів. Важливим

¹ Кандидат політичних наук, асистент кафедри міжнародних відносин, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, Україна, email: l.melnichuk@chnu.edu.ua

результатом діяльності Центру стала I-а конференція з канадознавства, яка відбулася у лютому 2010 р. Вона зібрала провідних фахівців України та їх канадських колег і стала першим заходом з консолідації та інституціоналізації канадознавчих досліджень в нашій країні.

У 2008 році створений *Центр американських студій*. Його очолив доцент Кафедри сучасних іноземних мов та перекладу *Микола Лучак*, добре обізнаний не лише в галузі англійського мовознавства, але й суспільно-політичних процесів у США та міжнародних відносинах.

Основним напрямком роботи Центру було і залишається надання консультацій студентам у написанні дипломних і магістерських робіт, пов'язаних з історією, зовнішньою політикою, безпековою політикою, засобами масової інформації США. Серед них можна виділити наступні: українська етнічна група та її вплив на політичний процес в США; гегемонізм у політиці США після завершення холодної війни; особливості сучасної імміграції в США, кібертероризм як загроза національній безпеці США; імідж держави як чинник зовнішньополітичної стратегії США; військово-технічне та безпекове співробітництво України і США: становлення, тенденції та перспективи розвитку; міжнародний брендінг країн на прикладі США; структура та особливості функціонування зовнішньополітичного механізму США. Крім того, Центр постійно консультує з питань підготовки проектів на стипендії Фонду імені Фулбрайта, а також допомагає у пошуку стипендій у приватних фондах студентам, які бажають навчатися в США.

За ініціативи Кафедри міжнародних відносин та керівництва Чернівецького обласного товариства польської культури ім. А. Міцкевича, яке очолює доцент *Владислав Струтинський*, у 2007 році створено *Центр – Східна школа польських студій імені Антона Кохановського*. Відповідно, Владислав Струтинський очолює й Центр. Основними напрямками роботи Центру є: сприяння в налагодженні співпраці з вузами Польщі, що завершується підписанням угод про співпрацю, а тепер вже й угод про співпрацю з факультетами та розробки програм подвійних дипломів; організація щорічних Літніх шкіл польської мови та культури у польських вузах; систематичні зустрічі у Польському народному домі зі студентами з Польщі; активна допомога студентам Факультету історії, політології та міжнародних відносин і Філологічного факультету з написання курсових, магістерських та інших наукових студентських робіт з етнопроблем багатонаціонального Буковинського краю, історії поляків Буковини, історії діяльності Товариства тощо.

Чернівецький університет разом з польськими університетами, виступає співорганізатором безлічі міжнародних наукових форумів та конференцій. Одним з найостанніших можна, для прикладу, назвати конференцію *Минуле – сьогодні – майбутнє. Польсько-українські взаємини у XX і XXI ст.*

У 2015 році відбулося відкриття *Центру румунських студій* який, як й інші є загальноуніверситетською структурою, що діє при Кафедрі міжнародних відносин. ЦРС є структурою, яка об'єднує науковців різних галузей, що цікавляться румунською проблематикою, румуно-українськими та україно-румунськими стосунками з метою наукового, інформаційного обміну та координації дій науковців у цій сфері. Центр очолює викладачка Кафедри, кандидат політичних наук Любов Мельничук.

Для виконання поставлених завдань Центр співпрацює з іншими центрами та організаціями зі спільними цілями та завданнями, підтримує міжнародні контакти та зв'язки, ініціює укладання відповідних угод, а також бере участь у здійсненні заходів, що не суперечать міжнародним зобов'язанням України, чинному законодавству та Статуту ЧНУ.

Протягом 2015-2017 років ЦРС провів ряд важливих навчальних і наукових заходів. Так, проведено три міжнародні науково-практичні конференції на тему *Сучасні тенденції регіональної співпраці: україно-румунсько-молдовський вимір*, три міжнародні студентські науково-практичні конференції румунознавців – *Європейський контекст україно-румунських відносин*, а також прочитані відкриті лекції викладачів з Румунії, організовані експертні круглі столи, науково-практичні семінари та інші науково-просвітницькі заходи.

Працівниками Кафедри окремо або спільно з науковцями інших кафедр чи позауніверситетських установ і закладів видано індивідуальні та колективні монографії, навчальні посібники, статті в українських та зарубіжних виданнях. Належна увага на Кафедрі приділена публікації навчальних посібників з грифом Міністерства освіти та науки України, що на даний момент замінено на гриф вишу, у тому числі й іноземними мовами.

Кафедра підтримує широкі наукові зв'язки з академічними і навчальними закладами, науковими товариствами і фундаціями в Польщі, Канаді, США, Німеччині, Австрії, Румунії, Чехії. Представники наукової школи усвідомлюють важливість своїх подальших завдань і бачать перспективу їх здійснення. Це підтверджується багатьма угодами з провідними світовими науковими та навчальними центрами. У цьому зв'язку важливе значення відводиться співпраці як з ними, так і з вітчизняними установами: Інститутом міжнародних відносин КНУ ім. Т.Шевченка, Дипломатичною академією України при МЗС України, Жешовським університетом (Польща), Вищою школою бізнесу і підприємництва в Островцю Свентокшинському (Польща), Кафедрою архітектури і охорони пам'яток історії Свентокшицької політехніки (м. Кельце, Польща), Молдавським державним університетом, Фундацією ім. Олега Ольжича, Канадським інститутом українських студій Альбертського університету (Канада), Варшавським університетом, Академією спеціальної педагогіки ім. Марії Кюрі-Склодовської (Польща), Університетом Західної Богемії (Чехія), Сучавським університетом ім. Штефана Великого (Румунія), Яським університетом імені Олександра Кузи (Румунія), Університетом Марії Кюрі-Склодовської (Люблин, Польща), Ягеллонським університетом (Краків), Краківським педагогічним університетом, Поморською академією в Слупську (Польща), Вармінсько-Мазурським університетом (Польща). Із навчальними закладами Польщі і Румунії здійснює обмін студентами-практикантами та спільні заходи наукового характеру.

В книзі подано біографи та наукові доробки працівників діючого складу Кафедри, осібно: Юрія Макара (завідувач кафедри), Сергія Бостана, Анастасії Гавюк, Андрія Гев'юка, Оксани Добржанської, Людмили Кіян, Лариси Коврик-Токар, Олега Козачука, Тараса Лупула, Віталія Макара, Вікторії Мартинюк, Тамари Марусик, Любові Мельничук, Віталія Моцока, Михайла Павлюка, Андрія Стецюка, Владислава Струтинського, Сергія Федуняка та всіх, хто працював попередні роки на кафедрі, зокрема Олександра Безарова, Галини Бойко, Віти Борисевич, Валерія Бортнікова, Надії Бурейко, Ольги Васюти, Сергія Гакмана, Андрія Горука, Бориса Гумнюка, Оксани Докаш, Ігоря Жалоби, Василя Карпа, Інни Кубай, Миколи Кушніра, Іванни Макух-Федоркової, Максима Михайленка, Івана Осадци, Івана Патарака, Андрія Пивоварова, Сергія Попика, Леоніда Тупчійенка, Володимира Фісанова, Георгія Ходоровського, Сергія Швидюка та Богдана Яроша. На жаль, серед нас вже немає в живих Леоніда Тупчійенка та Богдана Яроша. Світла їм пам'ять!

На сторінках книги можна прочитати слова випускників про Кафедру, зокрема: Валентини Богатирець, Надії Бурейко, Ганни Жовківської, Галини Івасюк, Юлії Мартинюк, Каріни Мельницької, Михайла Павлюка та Семена Хорошенюка, що є свідченням вдячності та безцінного внеску викладачів Кафедри в їхнє життя.

Книга містить списки випускників Кафедри, які захистили дисертації з 2008 по 2017 роки, а також переліки випускників студентів Кафедри за роки її функціонування, як денної так і заочної форм навчання.

Слово завідувача, інформаційна стаття та післямова подані українською та англійською мовами, переклад на англійську мову виконали магістранти Кафедри міжнародних відносин та кафедри міжнародної інформації під керівництвом доцента Кафедри сучасних іноземних мов та перекладу, члена редколегії *Валентини Богатирець*.

Ми ще раз переконалися, що робота Кафедри міжнародних відносин ведеться на належному рівні. Про це свідчать сторінки публікації, а також амбітні завдання, які ставить перед собою кваліфікований, дружній та згуртований колектив Кафедри міжнародних відносин.

Наукових досягнень та здобутків!!!